

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **B. L.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2023, č. j. 43 A 76/2021-68,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 9. 2021, č. j. MV-88141-4/SO-2021, jímž žalovaná zamítla odvolání stěžovatele a potvrdila usnesení Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 4. 2021, č. j. OAM-75461-24/ZM-2020; tímto usnesením byla zamítnuta žádost stěžovatele ze dne 11. 12. 2020 o prodloužení doby platnosti jeho zaměstnanecké karty, neboť stěžovatel v žádosti uvedl nepravdivé údaje [§ 44a odst. 11 ve spojení s § 46e odst. 1 a § 37 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění do 31. 12. 2020].

[2] Stěžovatel dne 11. 12. 2020 podal žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu ve formě zaměstnanecké karty podle § 44a odst. 9 zákona o pobytu

cizinců. V žádosti nevyplnil údaj o dřívějších příjmeních a uvedl, že je ženatý. Ke svým dřívějším pobytům na území České republiky uvedl, že v České republice z titulu zaměstnanecké karty pobýval od 19. 12. 2018 do 18. 12. 2020. Dodal, že na území České republiky sdílí společnou domácnost se svojí manželkou a jejími nezletilými dětmi. Ve vyjádření k žádosti uvedl, že zamítnutí jeho žádosti by bylo nepřiměřené z hlediska dopadu do jeho rodinného a soukromého života, protože na území České republiky pobývá s přestávkami většinu svého života a má zde manželku, se kterou se společně stará o její nezletilé děti.

[3] Žalovaná v průběhu správního řízení zjistila, že stěžovatel na území České republiky pobýval i v letech 1996 až 2012 a následně od roku 2018. V letech 1996 až 2012 na území České republiky pobýval pod jménem D. Ch., byl třikrát odsouzen pro úmyslnou trestnou činnost (dvakrát za výtržnictví, jedenkrát za napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky) a bylo s ním vedeno řízení o správním vyhoštění, které skončilo jeho nuceným vycestováním z České republiky. V roce 2016 stěžovatel požádal o zaměstnaneckou kartu, ale žádost byla zamítnuta s odůvodněním, že by svým pobytem mohl narušit veřejný pořádek. V témže roce změnil své jméno a pod novou identitou požádal následně dne 26. 9. 2018 o zaměstnaneckou kartu na zastupitelském úřadě v zemi původu. V této žádosti přímo uvedl, že nemá ostatní jména a dřívější příjmení a že je svobodný. Totéž uvedl i v žádosti o souhlas se změnou zaměstnavatele ze dne 13. 2. 2019. Podle potvrzení Velvyslanectví Mongolska v Praze ze dne 10. 1. 2020 stěžovatel a jeho manželka uzavřeli v Mongolsku manželství dne 10. 8. 2017.

[4] Žalovaná neuvěřila argumentaci stěžovatele, že neuvedení jeho předchozí identity bylo jen opomenutím a nedbalostí zprostředkovatele, naopak stěžovatel se opakovaně pokoušel zjevně zakrýt svoji předchozí identitu, pod kterou byl na území České republiky pravomocně odsouzen. Pokud jde o přiměřenost zásahu do rodinného a soukromého života, žalovaná vycházela z toho, že stěžovatel na území České republiky již dříve pobýval, pobývá zde i jeho manželka, která je žadatelkou o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, přičemž aktuálně zde pobývá na základě fikce pobytu podle § 87y zákona o pobytu cizinců. S manžely žijí manželčiny děti; nevlastní syn stěžovatele je občanem České republiky a nevlastní dcera je ve střídavé péči jejího otce a stěžovatelovy manželky. Podle žalované však lze spravedlivě požadovat dočasné rozdělení rodiny, neboť stěžovatel ohrozil veřejný zájem, což vzala žalovaná za převažující. Žalovaná dodala, že neprodloužením platnosti pobytového oprávnění není stěžovateli zcela zakázán další pobyt na území České republiky. Z obecných tvrzení stěžovatele dle žalované neplyne, že by jeho vycestování mohlo jeho rodinu uvrhnout do existenčního nedostatku; nevlastní dcera je ve střídavé péči svého otce a lze předpokládat, že i ten ji může materiálně zabezpečit, nevlastní syn je občanem České republiky, a proto má nárok na finanční pomoc ze systému státní sociální podpory. Nadto stěžovatel svoji rodinu může podporovat i ze zahraničí.

[5] V žalobě stěžovatel namítal, že žalovaná zohledňovala pouze skutečnosti v jeho neprospěch a ke skutečnostem v jeho prospěch nepřihlížela; bez dalšího dovozovala, že pokud si změnil v zemi původu jméno, učinil tak za účelem obcházení zákona, nezákonně odmítla provést výslech sestry stěžovatele s tím, že ji předem vyhodnotila jako nevěrohodnou. Žalovaná nedala stěžovateli jakoukoli možnost prokázat důvody, pro které si změnil jméno, a přijala za prokázanou skutečnost, že tak učinil účelově. Dále tvrdil, že

pokračování

rozhodnutí žalované představuje nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života stěžovatelovy rodiny. Žalovaná přiměřenost dopadů do rodinného a soukromého života stěžovatele a jeho rodinných příslušníků posuzovala přepjatě formalisticky a značně povrchně; nevlastní syn je občanem České republiky, nezletilá dcera má na území České republiky svého biologického otce, který o ni střídavě pečuje; z toho je zřejmé, že stěžovatelova rodina vycestovat nemůže. K prokázání závislosti rodiny na stěžovateli navrhl provedení pobytové kontroly a šetření orgánu sociálně-právní ochrany dětí, to správní orgány odmítly. Stěžovatel dále uvedl, že na území České republiky žil většinu svého života. V mládí se sice dopustil trestné činnosti, ale poučil se a vede řádný život. Když mu byl z důvodu trestné činnosti zrušen pobyt na území České republiky a byl nucen vycestovat, cítil se v Mongolsku jako cizinec; jeho otec zemřel a matka je vyššího věku. V zemi původu nemá žádné zázemí, nemá ani dostatečné finanční prostředky na vycestování, jelikož veškeré úspory vynaložil na cestu do České republiky a zabezpečení rodiny. Při ústním jednání stěžovatel nad rámec žalobních tvrzení uvedl, že jeho nevlastní dcera a manželka získaly pobytové oprávnění (nevlastní dcera trvalý pobyt a jeho manželka přechodný pobyt, přičemž požádala o získání trvalého pobytu); dále uvedl, že manželka je též rizikově těhotná.

[6] **Krajský soud** odkázal na právní úpravu v zákoně o pobytu cizinců, přičemž zdůraznil, že zákon (§ 54) vyžaduje, aby cizinec v žádosti uvedl nejen své jméno, ale i ostatní jména [totéž plyne z § 103 písm. c) a § 42g odst. 12 písm. a)]. Zákon o pobytu cizinců současně uvádí, že žádost o povolení k dlouhodobému pobytu se podává na úředním tiskopisu (§ 42), přičemž tento tiskopis (formulář) vyžaduje vyplnit mj. i všechna dřívější příjmení či ostatní jména. Závěrem formuláře je uvedeno, že svým podpisem žadatel stvrzuje úplnost a pravdivost údajů uvedených v žádosti (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2019, č. j. 7 Azs 38/2019-40). Krajský soud podotkl, že tato pravidla nejsou bezúčelná, ale jsou legitimní a odpovídající smyslu a účelu zákona o pobytu cizinců; předpokladem zákonného rozhodnutí je jednoznačná identifikace žadatele, neboť jen tak může správní orgán ověřit, zda žadatel splňuje zákonné podmínky pro vydání jím požadovaného rozhodnutí. Neúplné či nepravdivé uvedení údajů o identitě žadatele z povahy věci vylučuje ověření uvedených podmínek.

[7] Krajský soud odkázal na četnou judikaturu NSS akcentující nutnost řádné identifikace žadatele v řízení o žádosti podle zákona o pobytu cizinců a dospěl k závěru, že z konkrétních okolností případu je zřejmé, že stěžovatel údaje o svém dřívějším jménu (ale i o dřívějším pobytu na území České republiky a svém manželství) vědomě uváděl nepravdivě. Již v žádosti ze dne 26. 9. 2018 totiž přímo v kolonce „*ostatní jména a všechna dřívější jména*“ vyplnil, že žádné z nich nemá. Dále vyplnil, že je svobodný, a zamlčel i údaj o tom, že na území České republiky v minulosti již pobýval. Totožným protiprávním způsobem vyplnil i další žádost ze dne 13. 2. 2019. Namítá-li tedy, že v žádosti o zaměstnaneckou kartu ze dne 11. 12. 2020 údaj o svém dřívějším jménu nevyplnil pouze z důvodu administrativního pochybení, jedná se o zjevně nevěrohodnou obranu. Dle krajského soudu se stěžovatel opakovaně dopustil protiprávního jednání, což zvyšuje jeho závažnost. Krajský soud poukázal rovněž na další okolnosti, které svědčí jeho závěru o úmyslném a účelovém jednání stěžovatele.

[8] Krajský soud vyhodnotil, že požadovaný výsledek sestry stěžovatele nemohl přinést žádné relevantní skutečnosti, neboť bez ohledu na důvody změny jména, je klíčové to, že

v žádostech stěžovatel uvedl nepravdivý údaje, resp. údaj zamlčel. Krajský soud připustil, že žalovaná nemohla hodnotit výpověď stěžovatelovy sestry jako nevěrohodnou, aniž by ji sama vyslechla, ale v tomto případě i „věrohodná“ výpověď by na správnosti závěrů žalované ničeho nezměnila, neboť důvody změny jména, které měla výpověď sestry stěžovatele osvětlit, jsou irelevantní.

[9] Co se týče přiměřenosti dopadů rozhodnutí žalované do soukromého a rodinného života a neprovedených navržených důkazů (provedení pobytové kontroly a šetření orgánu sociálně-právní ochrany dětí), krajský soud konstatoval, že žalovaná vycházela z tvrzení stěžovatele a jím předložených listin, podle nichž v České republice žije rodinným životem se svojí manželkou a jejími nezletilými dětmi, přičemž nezpochybnila hloubku citů a rodinných vztahů stěžovatele. Dle krajského soudu žalovaná skutkový stav zjistila dostatečně. Rovněž krajský soud při posuzování přiměřenosti dopadů do stěžovatelova soukromého a rodinného života, jeho manželky a dvou nezletilých dětí vycházel z toho, co stěžovatel ve správním řízení tvrdil, a žalovaná v napadeném rozhodnutí zohledňovala (a nezpochybňovala); navrhované důkazy tudíž nebylo třeba provádět, protože skutkový stav byl zjištěn dostatečně, resp. skutečnosti, které hodlal stěžovatel navrženými důkazy prokazovat, žalovaná nezpochybnila.

[10] Krajský soud zdůraznil s odkazem na četnou judikaturu NSS, že přestože i v případech neprodloužení platnosti zaměstnanecké karty je třeba posuzovat přiměřenost dopadů do rodinného a soukromého života žadatelů a členů jejich rodiny, z povahy tohoto pobytového oprávnění je zřejmé, že toto posuzování nemůže být tak intenzivní jako u jiných (vyšších) pobytových oprávnění. Krajský soud dále konstatoval, že rozpor s článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nastane za situace, kdy odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí jsou nedostatečná a neobsahují posouzení protichůdných zájmů. V takovém případě není podle ESLP přesvědčivě prokázáno, že zásah byl přiměřený sledovanému účelu a byl odůvodněn naléhavou společenskou potřebou (rozsudek ESLP ze dne 21. června 2012, *Fernsehgesellschaft SRG proti Švýcarsku*, stížnost č. 34124/06, bod 65). Krajský soud dále poukázal na čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, přičemž s odkazy na judikaturu NSS poznamenal, že nejlepší zájem dítěte nemusí vždy a za všech okolností převážet nad konkurujícím veřejným zájmem; je však podstatné, aby byla dostatečná pozornost ze strany správních orgánů věnována hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte, který je v konkrétní věci třeba definovat, a případným konkurujícím veřejným zájmem, a aby tato úvaha v rozhodnutích byla dostatečně a přezkoumatelně vyjádřena (viz rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2020, č. j. 4 Azs 455/2019-40). Dle krajského soudu žalovaná tak dostatečně učinila.

[11] Krajský soud se ztotožnil se závěrem žalované, že vazba stěžovatele a členů jeho rodiny, neznemožňuje jeho vycestování do země původu. Dle krajského soudu ochrana veřejného zájmu na tom, aby zaměstnanecká karta nebyla vydávána (prodlužována) osobám, jež se jejího vydání pokoušejí dosáhnout podvodným jednáním, je závažnější, než dopad napadeného rozhodnutí do rodinného a soukromého života stěžovatelovy rodiny. Stěžovatelovo podvodné jednání je dle krajského soudu třeba považovat za natolik závažné narušení veřejného zájmu (a tím tedy i veřejného pořádku), že i zásah napadeného rozhodnutí do rodinného života nezletilých dětí nemůže zájem na jeho ochraně převážet. Stěžovatel se svého jednání dopustil poprvé v roce 2018 a dále jej dvakrát zopakoval

pokračování

až do chvíle, kdy jeho skutečnou identitu odhalily správní orgány; není proto nepřiměřené, aby stěžovatel z území České republiky vycestoval a jeho manželka s dětmi zůstala v České republice.

[12] Krajský soud závěrem podotkl, že v případě opětovné žádosti stěžovatele se správní orgány budou muset vypořádat mimo jiné i s tím, zda k jeho trestné činnosti lze i nadále přihlížet, protože od jejího spáchání uplynula delší doba, z čehož je zřejmé, že obava z narušení veřejného pořádku se podstatně snížila; to však nemůže nyní posuzovat krajský soud. Stejně tak soud nyní nemůže podle § 75 odst. 1 s. ř. s. přihlížet k tomu, že stěžovatelova manželka je rizikově těhotná, protože tato skutečnost nastala až po vydání napadeného rozhodnutí. I tuto skutečnost pak může stěžovatel uplatnit v nové žádosti o povolení k pobytu (viz rozsudek NSS ze dne 2. 3. 2017, č. j. 10 Azs 315/2016-29).

[13] V **kasační stížnosti** stěžovatel odkazuje na důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel v první řadě namítá, že správní řízení před správním orgánem I. stupně a žalovanou bylo v rozporu s § 3 správního řádu zatíženo vadou nedostatečně zjištěného skutkového stavu pro učinění závěru o úmyslném či alespoň vědomém uvedení nepravdivých údajů v žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, respektive pro učinění závěru o úmyslném obcházení zákona o pobytu cizinců ze strany stěžovatele. Dle stěžovatele měla forma zavinění ve spojení s dalšími individuálními okolnostmi dané věci podstatný vliv na vymezení veřejného zájmu na vycestování stěžovatele za účelem jeho následného poměření s protichůdným zájmem na ochraně základního práva stěžovatele a jeho rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života chráněného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Úmluva“), tedy pro provedení testu proporcionality zásahu do základního práva stěžovatele a jeho rodinných příslušníků. Stěžovatel má současně za to, že správní orgány nezjistily skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, pro vymezení intenzity újmy hrozící stěžovateli a jeho rodinným příslušníkům, tedy manželce a jejím dvěma nezletilým dětem, jedno z nichž je státním občanem České republiky, na jejich právu na respektování soukromého a rodinného života v návaznosti na neprodloužení platnosti zaměstnanecké karty stěžovateli. Pro tyto důvodně vytykané vady [pozn. závažné vady správního řízení] měl krajský soud rozhodnutí žalované zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení, nikoliv podanou žalobu zamítnout a nahrazovat případné nedostatky odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalované odůvodněním vlastního (napadeného) rozsudku.

[14] Stěžovatel poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2022, č. j. 5 Azs 173/2021-32, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval tím, k jakým skutečnostem by měly správní orgány přihlížet při učinění závěru o tom, zda výkon nelegální práce představuje jinou závažnou překážku pobytu cizince na území. Další skutečností, kterou správní orgány i krajský soud kladou stěžovateli k tíži, je neuvedení údajů o manželce stěžovatele. Stěžovatel si však dovoluje zdůraznit, že k uzavření manželství došlo po změně jména a příjmení stěžovatele, stěžovatel údaje o své manželce následně uváděl v žádosti poté, co vyhledal právního zástupce, přičemž údaje o jeho manželce pobývajícím na území České republiky se svými dvěma nezletilými dětmi, o něž stěžovatel pečuje, byly údaji, které mohly svědčit výlučně ve prospěch stěžovatele; jejich neuvedení stěžovatelem tak bylo výsledkem zjevného pochybení stěžovatele, jelikož k jejich neuvedení neměl stěžovatel jediného rozumného důvodu, ba naopak se jedná o pochybení stěžovatele, které by mu mohlo být v

konečném důsledku pouze v neprospěch. I tato skutečnost do značné míry oslabuje argumentaci správních orgánů a krajského soudu o obcházení zákona o pobytu cizinců ze strany stěžovatele.

[15] Stěžovatel uvádí, že pro vyvrácení pochybností o nedbalostním neuvedení údajů o dřívějším jménu a příjmení stěžovatele v tiskopisu žádosti předložil správnímu orgánu I. stupně prohlášení své sestry ze dne 8. 4. 2021, v němž tato popsala, že ke změně jména a příjmení jejího bratra došlo z rodinných důvodů. Správní orgány nepřistoupily k provedení navrhovaného důkazu (výsledkem sestry stěžovatele), přičemž jeho neprovedení odůvodnily (zejména žalovaná) do značné míry vnitřně rozpornou argumentací. Stěžovatel nesouhlasí s právním názorem správních orgánů, že by forma zavinění stěžovatele ve vztahu k neuvedení jeho dřívějšího jména a příjmení v tiskopisu žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu byla bez významu. Má-li totiž § 37 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců předcházet vydání či prodloužení pobytového oprávnění cizinci, který se dopouští obcházení zákona o pobytu cizinců, jen stěží jej lze aplikovat v případech, kdy cizinec neuvede určitý údaj ve své žádosti z nedbalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 157/2016-32: „*V nyní posuzovaném případě správní orgány žádné stěžovateli přičitatelné jednání obcházející zákon, včetně jeho subjektivní stránky, přímo neprokázaly, pouze se na základě nepřímých důkazů a indicií, jež však netvoří uzavřený kruh, vylučující jinou skutkovou verzi, domnívají, že tomu tak (pravděpodobně) bylo. Pouhá pravděpodobnost však pro závěr o obcházení zákona nestačí.*“ Stěžovatel se domnívá, že pro aplikaci § 37 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců bylo nezbytné se formou zavinění stěžovatele ve vztahu k neuvedení údajů o jeho dřívějším jménu a příjmení v tiskopisu žádosti zabývat, zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přihlídnout k řadě dalších okolností svědčících ve prospěch stěžovatele a teprve následně posuzovat možnost aplikace zákonného důvodu pro zamítnutí žádosti o prodloužení pobytového oprávnění na projednávanou věc. Krajský soud korigoval právní závěry správních orgánů, avšak vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu ve správním řízení.

[16] Stěžovatel opakovaně poukazuje na to, že se o nezletilé děti své manželky stará, pečuje o ně a rovněž se podílí na jejich výživě. Jeho (samostatné) vycestování do země původu by tak nepochybně vedlo k zásahu do jejich řádného vývoje, výchovy a výživy, přičemž vzhledem ke státnímu občanství syna manželky stěžovatele nelze po rodině stěžovatele požadovat, aby vycestovala spolu se stěžovatelem. Stěžovatel přitom nemá v zemi původu (Mongolsku) ekonomické ani sociální zázemí srovnatelné s tím na území České republiky. Pro případ pochybností správního orgánu o nepřiměřenosti zásahu do základního práva stěžovatele a jeho rodinných příslušníků stěžovatel navrhl provedení pobytové kontroly, šetření orgánu sociálně-právní ochrany dětí a provedení výsledku sestry stěžovatele; nesouhlasí s odůvodněním jejich neprovedení.

[17] Stěžovatel zdůrazňuje, že přestože krajský soud nezpochybnil správnost a úplnost skutkových zjištění správních orgánů, vychází v napadeném rozsudku ze zcela jiných úvah, než činila žalovaná. Stěžovatel poukazuje na to, že pro závěr o možné podpoře stěžovatele ze zahraničí je spisový materiál nedostatečný, jelikož správními orgány nebyla tato skutečnost vůbec zjišťována, když vycházely z dočasnosti odloučení stěžovatele od jeho rodiny. Co do možnosti podpory rodinných příslušníků ze země původu se jedná o pouhou ničím nepodloženou spekulaci krajského soudu, která nemá oporu ve správním spisu.

pokračování

Stěžovatel dále odkazuje na judikaturu NSS akcentující zohlednění nejlepšího zájmu dítěte (rozsudky ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28). Stěžovatel tvrdí, že jak žalovaná, tak krajský soud sice vymezily nejlepší zájem nezletilých nevlastních dětí stěžovatele v teoretické rovině a odkazy na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, avšak faktickým dopadem neprodloužení pobytového oprávnění stěžovateli na další vývoj, výchovu, plnění povinné školní docházky, psychický stav či hmotné zabezpečení nezletilých dětí, se fakticky nezabývaly.

[18] Stěžovatel krajskému soudu vyčítá selektivní způsob nakládání s novými skutečnostmi, které nastaly po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Konkrétně krajský soud v bodu 39 napadeného rozsudku odůvodňuje přiměřenost zásahu do práva na respektování soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho rodinných příslušníků tím, že manželce a nevlastní dceři stěžovatele bylo vydáno pobytové oprávnění, v důsledku čehož mohou tyto oprávněně pobývat na území České republiky spolu se svým nezletilým synem a bratrem, státním občanem České republiky. Na straně druhé však soud nepřihlédl k namítanému rizikovému těhotenství manželky stěžovatele. Při ústním jednání uplatnil námitku podstatné změny skutkových okolností dané věci, v jejichž důsledku by neprolomení pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 soudního řádu správního vedlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

[19] Stěžovatel poukazuje na komentářovou literaturu i judikaturu zmiňující problematiku vázanosti skutkovým a právním stavem sice pouze ve vztahu k řízení o udělení mezinárodní ochrany, tato je však dle názoru stěžovatele přiměřeně aplikovatelná taktéž v řízení o prodloužení pobytového oprávnění. Uvedené stěžovatel dovozuje např. ze závěrů přijatých Nejvyšším správním soudem ve vztahu k prolomení vázanosti soudů ve správním soudnictví skutkovým a právním stavem ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí z důvodu hrozby porušení čl. 2 a 3 Úmluvy, a to nejen ve věci udělení mezinárodní ochrany a správního vyhoštění, ale taktéž ve věci neprodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2023, č. j. 2 Azs 162/2023-15). V projednávané věci přitom stěžovatel prokazatelně nemá žádnou další možnost řešit svou pobytovou situaci na území České republiky, tedy nemá možnost iniciovat jakékoliv další správní řízení, v němž by byla otázka porušení čl. 8 Úmluvy posuzována, s výjimkou řízení o správním vyhoštění, které však nesměruje k získání pobytového oprávnění, ale pouze k řešení nelegálního pobytu.

[20] Žalovaná ve **vyjádření** ke kasační stížnosti uvedla, že ve správním řízení byly dostatečně prokázány důvody, které vedly k zamítnutí žádosti stěžovatele o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty. Rozhodnutí krajského soudu považuje za správné. Dodává, že těhotenství manželky stěžovatele není skutečností způsobitou prolomit zásadu vázanosti právním a skutkovým stavem, nadto nebyl poskytnut žádný doklad o rizikovém těhotenství manželky stěžovatele, tudíž tuto skutečnost považuje za nepodložené tvrzení stěžovatele. Otázkou nejlepšího zájmu dětí se žalovaná dle svého přesvědčení zabývala dostatečně, rovněž posuzovala přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele, a to na základě skutečností, které stěžovatel uváděl, přičemž právě tyto žalovaná brala v potaz. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

[21] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a z důvodů dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., přičemž neshledal vady, k nimž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti. Kasační stížnost neshledal důvodnou.

[22] Nejvyšší správní soud především nepřisvědčil námitce nepřezkoumatelnosti, kterou stěžovatel v obecné rovině uplatnil. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí představuje takovou vadu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost přitom není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak měl krajský soud rozhodnout, resp., jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24).

[23] Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud se podrobně a srozumitelně vypořádal s veškerými námitkami, které stěžovatel vznesl, a to, jak co se týče samotného důvodu neprodloužení zaměstnanecké karty, tak co se týče posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele. Krajský soud rovněž dostatečně přiměřeně reagoval na stěžovatelem odkazovanou judikaturu, přičemž odůvodnil její nepřipadnost na věc stěžovatele (např. rozsudky NSS ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 102/2013-31, ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28). Úvahy, ze kterých krajský soud vycházel, a závěry, které na základě zhodnocení skutkového stavu přijal, mají oporu ve spise a jsou dostatečně argumentačně podpořeny relevantní judikaturou. Ostatně, pokud by rozsudek krajského soudu byl nepřezkoumatelný, stěží by s jeho závěry stěžovatel obsáhle polemizoval, či vyjadřoval přímo nesouhlas.

[24] Nejvyšší správní soud shrnuje, že stěžovatel prokazatelně pobýval na území České republiky již v letech 1996 až 2012 a následně od roku 2018. V letech 1996 až 2012 na území České republiky pobýval pod jménem D. Ch., byl třikrát odsouzen pro úmyslnou trestnou činnost (dvakrát za výtržnictví, jedenkrát za napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky) a bylo s ním vedeno řízení o správním vyhoštění, které skončilo jeho nuceným vycestováním z České republiky. V roce 2016 požádal o zaměstnaneckou kartu, ale žádost byla zamítnuta s odůvodněním, že by svým pobytem mohl narušit veřejný pořádek. V témže roce změnil své jméno a pod novou identitou požádal dne 26. 9. 2018 o zaměstnaneckou kartu na zastupitelském úřadě v zemi původu. V této žádosti *expressis verbis* uvedl, že nemá ostatní jména a dřívější příjmení a že je svobodný, předchozí pobyt v ČR neuvedl žádný. Totéž uvedl i v žádosti o souhlas se změnou zaměstnavatele ze dne 13. 2. 2019. V žádosti o prodloužení zaměstnanecké karty ze dne 11. 12. 2020 uvedl sice již, že je ženatý, předchozí pobyt však uvedl pouze od 19. 12. 2018, zamlčel tedy svůj předchozí pobyt, kdy na území České republiky pobýval pod jinou identitou. Nutno dodat, že podle potvrzení Velvyslanectví Mongolska v Praze ze dne 10. 1. 2020 stěžovatel a jeho manželka uzavřeli v Mongolsku manželství již dne 10. 8. 2017.

pokračování

[25] Nejvyšší správní soud předně nesdílí názor stěžovatele, že důvod změny jména je ve věci zásadní, protože pro dostatečné zjištění skutkového stavu měl být proveden výslech sestry stěžovatele, a rovněž měly být posuzovány všechny okolnosti, za nichž došlo ke změně jména a příjmení stěžovatele a neuvedení údajů o dřívějším jménu a příjmení v tiskopisu žádosti, přičemž následně měly být tyto okolnosti zohledněny alespoň při vymezení veřejného zájmu na vycestování stěžovatele za účelem jeho následného poměření se zájmem na zachování základního práva stěžovatele a jeho rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života.

[26] Stěžovatel v této souvislosti mimo jiné poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2022, č. j. 5 Azs 173/2021-32, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval tím, k jakým skutečnostem by měly správní orgány přihlížet při učinění závěru o tom, zda výkon nelegální práce představuje jinou závažnou překážku pobytu cizince na území, přičemž z něj cituje: *„Jako relevantní lze pak hodnotit bezesporu také to, zda cizinec sám uvedl správnímu orgánu skutečnosti svědčící o výkonu nelegální práce, což v takovém případě podporuje závěr, že v jeho případě šlo o úmyslné porušení či obcházení zákona, ale spíše o neporozumění podmínkám získaného povolení.“* Stěžovatel považuje tento rozsudek za přílehlavý, jelikož smyslem § 37 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců je neprodloužení pobytového oprávnění cizinci, který se dopouští porušení, respektive obcházení zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud názor stěžovatele nesdílí. V odkazovaném rozsudku bylo posuzováno, zda rozhodnutí žalované dostatečným způsobem zohlednilo všechny skutkové okolnosti případu, na základě kterých bylo možné usuzovat na existenci *jiné závažné překážky pobytu cizince na území* ve smyslu § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců. Jinou závažnou překážku přitom žalovaný shledal v tom, že cizinec požádal o změnu zaměstnavatele dne 7. 6. 2017, přičemž začal jako zubní lékař pracovat u nového zaměstnavatele již 6. 6. 2017. Nejvyšší správní soud zde zdůraznil, že nelegální práce sice může představovat *jinou závažnou překážku pobytu cizince na území* ve smyslu § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců, tento závěr však nesmí být automatický; vždy je potřeba zkoumat závažnost konkrétního jednání, zohlednit např. délku výkonu nelegální práce, poměr mezi délkou nelegální práce a prací vykonávanou legálně či např. plnění účelu pobytu mimo výkon nelegální práce. V případě stěžovatele se jednalo o situaci skutkově zcela odlišnou; nebylo na místě vykládat neurčitý právní pojem, nýbrž stěžovatel zcela prokazatelně neuvedl v žádosti údaje, které byl povinen uvést, resp. nezamlčet. Obdobně platí i pro odkazovaný rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 157/2016-32, v němž soud shledal nedostatečně zjištěný skutkový stav pro závěr o obcházení zákona; přitom důkazní břemeno, že stěžovatel se obcházení zákona svým jednáním dopustil, nese správní orgán. Ani příběh posuzovaný v citovaném rozsudku (zpochybněné otcovství) nelze skutkově porovnávat s případem stěžovatele, neboť skutečnost, že stěžovatel neuvedl v žádosti údaje, které byl povinen uvést, a to zcela cíleně, nebylo třeba ze strany žalované nikterak více prokazovat.

[27] Nejvyšší správní soud se zcela shoduje s krajským soudem, že v daném případě není rozhodné, z jakého důvodu stěžovatel provedl změnu jména a hodlal žít nadále pod jinou identitou, ale to, že v žádosti neuvedl údaje, které byl povinen v souladu se zákonem o pobytu cizinců v žádosti uvést, resp. nezamlčet. Na uvedeném (tedy na skutečnosti, že údaje v žádosti uvedeny nebyly) by nemohla ničeho změnit ani výpověď sestry stěžovatele, která měla osvětlit tvrzené rodinné důvody, na které stěžovatel obecně poukazoval. Krajský soud

zcela na místě korigoval závěr žalované stran hodnocení neprovedeného důkazu, nicméně s ohledem na jeho bezvýznamnost pro posouzení věci se nejednalo o vadu řízení, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí žalované, pro kterou by je měl krajský soud zrušit.

[28] Systém kontroly vstupu a pobytu všech cizinců na území České republiky je do značné míry založen na důvěře, že zákon o pobytu cizinců bude dodržován. Je pak očekáváno, že cizinci při žádosti o pobyt poskytnou správné informace. Respektování pravidel zákona o pobytu cizinců je nezbytné pro řádné fungování imigračního systému.

[29] Podle § 103 písm. c) ve spojení s § 42g odst. 12 písm. a) zákona o pobytu cizinců je cizinec povinen uvádět pravdivě a úplně všechna ostatní a dřívější jména i předchozí pobyt na území České republiky. Za pravdivost a úplnost poskytnutých informací odpovídá cizinec, přičemž tuto skutečnost stvrzuje svým podpisem tiskopisu žádosti, o čemž je výslovně poučen.

[30] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že vědomé uvádění nesprávné totožnosti je třeba považovat za narušení veřejného pořádku závažným způsobem, neboť toto jednání nabourává důvěru mezi přijímacím státem a cizincem, bez které systém vstupu a pobytu cizinců na území České republiky nemůže fungovat (rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2009, č. j. 2 As 40/2009-63). Nadto platí, že dojde-li k podvodnému jednání a cizinec podvodné jednání využije, jsou dány důvody pro neudělení pobytového oprávnění bez ohledu na to, zda se cizinec podvodného jednání sám dopustil (viz rozsudek NSS ze dne 10. 4. 2019, č. j. 9 Azs 392/2018-48, č. 3893/2019 Sb. NSS). Z rozsudku ze dne 29. 7. 2015, č. j. 1 Azs 106/2015-48, ve věci skutkově obdobné věci stěžovatele, přímo vyplývá, že pokud cizinec v žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu neuvede dřívější příjmení (pod kterým páchal trestnou činnost), dopouští se porušení zákona o pobytu cizinců; cit: „*Se stěžovatelem lze souhlasit v tvrzení, že změna příjmení nepředstavuje protiprávní jednání. Avšak záměrné uvedení nového příjmení v kolonce žádosti týkající se dřívějších příjmení již představuje jednání contra legem, resp. neuvedení dřívějšího příjmení v následných žádostech taktéž. Nejedná se tedy o pouhou vadu podání odstranitelnou na výzvu správního orgánu, jak se nesprávně domnívá stěžovatel. Pokud cizinec neuvede svá dřívější příjmení v dané žádosti či uvede příjmení nesprávná, pro správní orgán je téměř nemožné toto pochybení zjistit, natož pak vyzývat cizince ke zjednání nápravy.*“ V případě stěžovatele se rozhodně nejednalo o administrativní pochybení, jak se snaží navodit stěžovatel, ale o vědomé jednání. Nevěrohodnost tvrzení stěžovatele o pouhém administrativním pochybení vyplývá z okolností, které žalovaná podrobně popsala a hodnotila. Jak rovněž dostatečně zdůvodnil krajský soud, stěžovatel v žádostech poté, kdy změnil svoji identitu, výslovně uváděl nepravdy (uvedl, že nemá žádná jiná jména, zaškrtnl údaj „svobodný“, přestože již byl ženatý, neuvedl předchozí pobyt v ČR), v poslední žádosti rovněž uvedl nepravdivý údaj o předchozím pobytu na území ČR (až od r. 2018), k údaji o jiném jménu neuvedl nic. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem, že zavinění, resp. jeho forma, či jiné okolnosti pro závěr o tom, že stěžovatel naplnil důvody pro neprodloužení pobytového oprávnění, jsou bez významu.

[31] Judikatura Nejvyššího správního soudu vycházející z judikatury ESLP i Ústavního soudu, ze které krajský soud vycházel, vyžaduje, aby byl nejlepší zájem dítěte náležitě posouzen (např. rozsudky ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, či ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5

pokračování

Azs 314/2020-52). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře upřesnil kritéria, jimiž je třeba se v této souvislosti řídit při posuzování přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života cizince v situacích, kdy je třeba zohlednit nejlepší zájem jeho nezletilých dětí.

[32] Judikatura Ústavního soudu zavedla jistou kategorizaci různých řízení podle intenzity působení nejlepšího zájmu dítěte (viz náleze ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19) a to od řízení, v nichž se přímo rozhoduje o úpravě práv a povinností dítěte právě jakožto dítěte (řízení o péči o dítě a styku s ním), přes řízení, jejichž účelem je upravit práva a povinnosti dítěte, aniž by se dotýkala statusu dítěte (řízení o soukromoprávních závazcích), po řízení, jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte, ale která mají na dítě zprostředkovaný právní dopad. V těchto kategoriích se pak nejlepší zájem dítěte projevuje různou intenzitou od předního a rozhodujícího kritéria až po „prosté“ vážení s dalšími hodnotami a zájmy. Podle citovaného nálezu patří do třetí kategorie řízení o vyhoštění osoby pečující o dítě (náleze sp. zn. IV. ÚS 950/19, bod 52). Rozhodnutí o neprodloužení zaměstnanecké karty představuje méně intenzivní zásah než vyhoštění, proto není důvod řadit jej do první či druhé kategorie. U třetí kategorie se přitom podle Ústavního soudu *„otevívá širší prostor pro převážení jiným konkurujícím zájmem než u druhé kategorie, neboť se zde nestřetává jen zájem dítěte na jedné straně a jiný zájem na straně druhé, ale zájem dítěte je jen jedním, byť nepochybně významným, z vícera zájmů různých dalších subjektů, mezi kterými je třeba vyvažovat a které mohou být stejně významné či dokonce významnější“* (bod 53 nálezu).

[33] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 8. 2022, č. j. 10 Azs 348/2020-33, zdůraznil, že je třeba respektovat *„i znění a smysl zákona, který stanoví pro získání pobytových oprávnění určité podmínky. NSS proto současně ve své judikatuře dodává, že udělení pobytového oprávnění (tím více trvalého pobytu, který představuje pobytové oprávnění nejvyšší) v situaci, kdy žadatel nesplňuje základní podmínky stanovené zákonem o pobytu cizinců, nelze odůvodnit pouhým odkazem na ochranu jeho soukromého a rodinného života“*. Obdobně v rozsudku ze dne 8. 11. 2022, č. j. 7 Azs 269/2022-27, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že by bylo nelogické, pokud by stěžovatelce nemohl být pro zásah do rodinného a soukromého života ukončen přechodný pobyt získaný obcházením zákona; připustil, že k určitému zásahu do rodinného a soukromého života dojde, zdůraznil však, že je nutné zohlednit okolnosti, za kterých k ukončení přechodného pobytu došlo. Rovněž v případě stěžovatele žalovaná, potažmo krajský soud, veškeré okolnosti, které svědčí obcházení zákona o pobytu cizinců ze strany stěžovatele, náležitě hodnotily. Nejvyšší správní soud rovněž v rozsudku ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 Azs 260/2020-27, zdůraznil, že ani relevantní judikatura nestanovuje absolutní převahu nejlepšího zájmu dítěte a nevylučuje, aby při posouzení individuálních okolností věci nemohl převážet jiný konkurující zájem. V rozsudku ze dne 23. 12. 2019, sp. zn. 10 Azs 262/2019, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Zásada nejlepšího zájmu dítěte jistě není, slovy ESLP, ‚trumfovou kartou‘, která přebije jakékoliv v konfliktu stojící pravidlo. Proto tato zásada nevede k závěru, že je třeba přijmout všechny děti, kterým by se zde žilo lépe. Neznamená ani, že žalobce má právo na pobyt v jakékoliv zemi dle vlastního výběru, v tomto případě ČR. Rozpor s článkem 8 Úmluvy nastane především za situace, kdy odůvodnění vnitrostátního rozhodnutí neobsahuje dostatečně individuální posouzení protichůdných zájmů včetně nejlepšího zájmu dítěte tak, aby mezi nimi bylo možné dosáhnout spravedlivé rovnováhy. Správní orgán musí posoudit zejména věk dítěte, poměry v zemi původu a rozsah, ve kterém je dítě závislé“*

na tom či onom rodiči (např. rozsudek ESLP ze dne 8. 11. 2016, El Ghatet proti Švýcarsku, stížnost č. 56971/10, zejména §§ 46-47 a judikatura tam citovaná)."

[34] Dle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nárokům kladeným judikaturou Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva žalovaná v projednávané věci zcela dostála; své závěry dostatečně podrobně v napadeném rozhodnutí zdůvodnila. Především vycházela z tvrzení samotného stěžovatele, nikterak nezpochybnila jeho rodinné vazby, vymezila nejlepší zájem nezletilých dětí, nar. v roce 2010, resp. 2011 (státní občanství nevlastního syna, pobytové oprávnění otce nevlastní dcery, fikce pobytu manželky, povinná školní docházka dětí) tak, aby zůstaly v České republice; tento zájem pak poměřovala s hodnotou veřejného zájmu, resp. se závažností negativního jednání stěžovatele. Jinými slovy, žalovaná dospěla k závěru, že nelze požadovat, aby rodinný život celé rodiny byl přesunut do země původu stěžovatele již jen s ohledem na nevlastního nezletilého syna, který je občanem ČR, nicméně lze legitimně požadovat dočasné rozdělení rodiny a vycestování stěžovatele, přičemž je v jeho dispozici opětovně požádat o pobytové oprávnění.

[35] Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem má rovněž za to, že neprovedením navrhovaných důkazů (provedení pobytové kontroly, šetření orgánu sociálně-právní ochrany dětí) žalovaná nepochybně, neboť společné rodinné vazby nikterak nezpochybňovala, nadto stěžovatel ani neuvedl, co konkrétně hodlá těmito důkazy prokazovat.

[36] Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, že vazba stěžovatele a členů jeho rodiny neznemožňuje jeho dočasné vycestování do země původu. Jeho podvodné jednání, jehož se dopouštěl opakovaně a cíleně, je třeba považovat za natolik závažné narušení veřejného zájmu, že i zásah napadeného rozhodnutí do rodinného života nezletilých dětí nemůže zájem na jeho ochraně převážet. Stěžovatel se svého jednání dopustil poprvé v roce 2018, poté, kdy cíleně změnil svoji identitu, když mu nebylo v roce 2016 pobytové oprávnění uděleno, a opakovaně tak činil až do chvíle, kdy jeho skutečnou identitu odhalily správní orgány (v souvislosti s výměnou řidičského oprávnění). Není tedy nepřiměřené, aby stěžovatel z území České republiky dočasně vycestoval a jeho manželka se svými dětmi zůstala v České republice. Byl to výlučně sám stěžovatel, kdo svým jednáním způsobil narušení soukromého a rodinného života.

[37] Pokud stěžovatel namítá, že krajský soud rozdílně hodnotil nové skutečnosti (pobytová oprávnění manželky a nevlastní dcery bral v potaz, ale těhotenství jeho manželky nezohlednil), Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud pouze poukázal na to, že nová skutečnost, která vyšla najevo při jednání - pobytová oprávnění manželky a nevlastní dcery, naopak podporuje již učiněný závěr žalované, že rodina stěžovatele může zůstat na území České republiky (neboť stěžovatel poukazoval především na to, že nevlastní děti nemohou vycestovat do země jeho původu). Krajský soud tedy pouze nad rámec svého předchozího odůvodnění stran převahy veřejného zájmu nad zachováním rodinného života konstatoval, že všichni členové rodiny stěžovatele budou mít stabilní pobytový titul a nemusejí se obávat rizik plynoucích z toho, že by se stěžovatelem museli území České republiky opustit. Jak již konstatoval krajský soud, stěžovatel může rodinu navštívit na základě krátkodobého víza či s ní může komunikovat prostřednictvím telekomunikačních

pokračování

technologií na dálku, čímž, byť v omezené formě může i dále uplatňovat rodinný život, třebaže se tak nepochybně bude dít obtížněji. Pokud stěžovatel má závěr krajského soudu, že si stěžovatel prostředky pro obživu své rodiny může zajišťovat, byť obtížněji, i v zemi svého původu, za spekulativní, je třeba konstatovat, že ve správním řízení ani v žalobě však stěžovatel žádné další konkrétní skutečnosti bránící tomu, aby svoji rodinu mohl finančně podporovat i ze země svého původu netvrdil, soud a správní orgány se tedy dalšími okolnostmi nemohly zabývat.

[38] Co se týče skutečnosti, která rovněž nastala až po vydání rozhodnutí žalované, a to tvrzené rizikové těhotenství manželky stěžovatele, krajský soud zcela správně k této skutečnosti nepřihlédl a odkázal stěžovatele na možnost podání nové žádosti, ve které tyto skutečnosti může uplatnit. Výtky stěžovatele směřované ke krajskému soudu, který měl manželku stěžovatele, která měla být přítomna jednání, vyslechnout, nejsou na místě. Předně stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že manželka tam byla přítomna jako veřejnost, přičemž stěžovatel ani jeho zástupce při jednání sám výpověď manželky k provedení důkazu krajskému soudu nenavrhl, resp. soudu skutečnost, že manželka je přítomna, ani nesdělil. Není povinností soudu vyhledávat či navrhopvat možné důkazy svědčící ve prospěch stěžovatele, neučiní-li tento tak sám, byť mu v tom nic nebrání. Závěru krajského soudu o tom, že stěžovatel rizikové těhotenství manželky neprokázal, není tedy co vytknout.

[39] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně konstatoval, že prolomení pravidla podle § 75 odst. 1 s. ř. s., které váže rozhodování soudu o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu na skutkový stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, je namístě v těch případech, kdy by nepřihlédnutí k novým skutečnostem v řízení před správním soudem mělo přímo za následek dotčení nějakého základního práva, a to včetně práva na ochranu rodinného života podle čl. 8 Úmluvy. Tak tomu může být typicky ve věcech správního vyhoštění, ovšem i tam je třeba přistupovat k možnému prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. jen zcela výjimečně (viz rozsudky ze dne 14. 1. 2015, č. j. 3 Azs 198/2014-24, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 163/2015-28, body 9 a 10; ani v jednom z těchto rozsudků ovšem NSS neshledal důvod § 75 odst. 1 s. ř. s. prolomit). V pobytových věcech Nejvyšší správní soud zastává názor, že bude vždy třeba § 75 odst. 1 s. ř. s. aplikovat (srov. přiměřeně rozsudek ze dne 7. 11. 2013, č. j. 2 As 59/2013-33).

[40] Pokud se stěžovatel dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2023, č. j. 2 Azs 162/2023-15, v němž měl soud dovodit nutnost prolomení vázanosti právním a skutkovým stavem v době rozhodování správního orgánu rovněž v případě zaměstnanecké karty, nutno konstatovat, že stěžovatel tento závěr činí zkratkovitě bez zohlednění skutkového stavu. V projednávané věci totiž nastala situace, kdy až po vydání rozhodnutí správního orgánu o neprodloužení zaměstnanecké karty na území Ukrajiny došlo ke změně bezpečnostní situace, totiž k otevřenému ozbrojenému konfliktu. Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku především v této souvislosti poukázal na zásadu *non-refoulement*, která je projevem přímo použitelných mezinárodních norem, kterými je Česká republika vázána; ty určují právo na život, zákaz mučení nebo vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestání. Nejvyšší správní soud konstatoval, že existují-li obavy, že by v souvislosti s nuceným opuštěním území byl cizinec vystaven jednání v rozporu s čl. 2 a 3 Úmluvy, přihlédně soud k novým skutečnostem, a to i v řízení o kasační stížnosti (obdobně konstatoval zdejší soud v rozsudku ze dne č. j. 10 Azs 537/2021-31, že je třeba

přihlížet k novým okolnostem spočívajícím v existenci ozbrojeného konfliktu na Ukrajině). Následně Nejvyšší správní soud ve stěžovatелеm citovaném rozsudku sp. zn. 2 Azs 162/2023 dovodil, že vyslovené závěry jsou *mutatis mutandis* použitelné i v případech přezkumu správního vyhoštění (viz rozsudky ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 89/2022-24, ze dne 21. 4. 2022, č. j. 10 Azs 47/2022-23 nebo ze dne 12. 5. 2022, č. j. 10 Azs 107/2022-39), stejně jako v případě neprodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpení pobytu na území v případech, kdy je v sázce dodržení, resp. efektivní uplatňování zásady *non refoulement* (rozsudek ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 Azs 84/2021-142). Závěry, které vyslovil Nejvyšší správní soud výše se však nikterak nemohou vztahovat na případ stěžovatele, neboť v jeho případě naplnění zásady *non refoulement* vůbec nepřichází v úvahu. Stěžovatel tedy závěry judikatury značně dezinterpretuje a činí z nich nesprávné závěry.

[41] Nejvyšší správní soud dodává, že prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. ve věcech mezinárodní ochrany za pomoci přímé aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice musí členské státy zajistit, aby účinný opravný prostředek ve věcech mezinárodní ochrany obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně. Tento požadavek práva EU je tedy přímo použitelný v řízeních před krajskými soudy, které ve věcech mezinárodní ochrany rozhodují jako soudy v prvním stupni. Krajské soudy tak mají ve věcech mezinárodní ochrany samy přihlížet k novým skutečnostem nastalým až po právní moci správního rozhodnutí. Musí se však jednat o takové skutečnosti, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, či náleze Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16; případně rozsudky NSS ze dne 19. 10. 2021, č. j. 1 Azs 292/2021-51, či ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-31). V případě stěžovatele se však nejedná o věc, na kterou by byla procedurální směrnice aplikovatelná.

[42] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že k listinám předloženým stěžovatelem ke kasační stížnosti (lékařské potvrzení ze dne 18. 8. 2023, čestné prohlášení manželky stěžovatele ze dne 23. 8. 2023) nemohl Nejvyšší správní soud přihlížet, neboť byly datovány až po vydání napadeného rozsudku.

[43] Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro zrušení napadeného rozsudku krajského soudu, který má za vydaný v souladu se zákonem a dostatečně odůvodněný; kasační námitky neshledal důvodné, proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[44] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s; žalovanému žádné náklady přesahující jeho běžnou správní činnost nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2024

JUDr. Lenka Matyášová

pokračování

předsedkyně senátu